

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Malin Johanna Björn

ARVSSKATTEPLANERING

Företagsekonomi

2011

VASA YRKESHÖGSKOLA

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

ABSTRAKT

Författare	Malin Bjön
Lärdomsprovets titel	Arvsskatteplanering
År	2011
Språk	svenska
Sidantal	53
Handledare	Anna-Lena Berglund

Arvs- och gåvoskattesystemet i Finland har genomgått en reform och som resultat ser vi lägre skatter. De flesta av oss kommer i något skede i livet att vara tvungna att betala arvs- eller gåvoskatt. För vissa kan skatten bli så hög att de inte ens kan ta emot arvet eller gåvan. Med en effektiv skatteplanering kan det gå att minska på den skatt som skall betalas. För många är metoderna obekanta och det kan vara svårt att veta vad som enligt lagstiftningen är tillåtet och inte.

Detta arbete går ut på att redogöra för de metoder som kan användas vid skatteplanering och förklara vad som är tillåtet. Arbetet omfattar teori om arvs- och gåvobeskattningen samt skatteplanering. Den empiriska delen består av exempel och jämförelser mellan olika metoder. Med exemplen hoppas jag ge klarhet i vad som är tillåtet och vilka metoder som lönar sig att använda i olika situationer. Vilken metod som sist och slutligen passar bäst är väldigt individuell och därför bör man tänka på att anpassa valet av metod enligt sin egen situation. Man bör också minnas att det viktigaste inte alltid är en minskning av skatten, utan att givare och mottagare kommer överens och att fördelningen sker så att alla blir nöjda.

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING	7
	1.1 Problemformulering och syfte	7
	1.2 Val av ämne	8
	1.3 Metoder	8
	1.4 Avgränsning	8
2	ARVSRÄTT OCH ARVSFÖLJD	9
	2.1 Bröstarvingar	9
	2.2 Laglott	10
	2.3 Make eller makas rätt till arv	11
	2.4 Andra parentelen	11
	2.5 Tredje parentelen	12
	2.6 Bouppteckning	12
3	TESTAMENTE	14
	3.1 Testamentsrätt och mottagare av testamente	14
	3.2 Testamentets formkrav	16
	3.3 Testamentstyperna	17
	3.3.1 Universal- eller legattestamente	17
	3.3.2 Indelning enligt dispositionsrätt	18
	3.4 Inbördes testamente	19
	3.5 Nödtestamente	19
4	GÅVA	21
	4.1 Gåvans kännetecken	21
	4.2 Gåvans formkrav	22

5	BESKATTNING AV ARV OCH GÅVA	23
	5.1 Beskattningsförfarande.....	24
	5.2 Skatteklasser	25
	5.3 Skatteskalor	25
	5.4 Värdering av tillgångar i arvs- och gåvobeskattningen.....	27
	5.5 Avdrag	28
6	MÖJLIGHETER TILL SKATTEPLANERING.....	30
	6.1 Skattefria gåvor	31
	6.2 Gåvoartat köp	32
	6.3 Gåvor i flera omgångar.....	33
	6.4 Gåva som förskott på arv.....	33
	6.5 Besittningsrättstestamente	34
	6.6 Uppdelning av arv	35
	6.7 Arv direkt till barnbarnen	37
	6.8 Skatt på försäljningsvinst eller arvsskatt	40
7	EMPIRISK DEL	41
	7.1 Lägenhetsaktier	41
	7.1.1 Primär och sekundär nyttjanderätt.....	41
	7.1.2 Primär nyttjanderätt	42
	7.1.3 Aktierna som gåva	42
	7.1.4 Aktierna som testamente.....	43
	7.1.5 Köp av gåvonatur.....	43
	7.1.6 Skatt på försäljningsvinst eller arvsskatt	44
	7.2 Sparpengar.....	45
	7.2.1 En givare och fyra mottagare.....	45
	7.2.2 Två givare och fyra mottagare.....	45

7.2.3 Flera gåvor	46
7.2.4 Arv	46
7.2.5 Testamente	47
7.2.6 Sparlivförsäkring och livförsäkring	47
7.3 Resultat	48
8 AVSLUTNING	50
KÄLLFÖRTECKNING	52

1 INLEDNING

Arvs- och gåvoskattesystemet i Finland genomgick en reform år 2008. Det gjordes inte lika stora förändringar som i vårt grannland Sverige, där arvs- och gåvoskatten slopades helt. Men lättnaderna blev stora och bl.a. kvarlevande makens och minderåriga barns ställning förbättrades.

Ännu kommer de flesta av oss i något skede att bli tvungna att betala arvs- eller gåvoskatt, då man ges en gåva av faster Berta eller blir arvinge till gammelmorfar Egon. Vårt arvsskattesystem erbjuder dock oss möjligheten att skatteplanera helt lagligt. Det är säkert många som inte vet vilka möjligheter som finns, vad som är tillåtet och inte. Mitt arbete går ut på att redogöra för de olika möjligheter som finns, och hur man kan göra för att ge ens arvingar lite lägre skatt att betala.

I vissa fall kan skatten bli så hög att möjligheten att ta emot egendomen inte ens är möjlig. Därför är det bra att veta vilka alternativ som lättar på skatten. En på förhand utarbetad plan över hur egendomen ska gå vidare från person till person, kan förutom skattelättnader också ge större klarhet i fall där arvingar inte kan komma överens.

1.1 Problemformulering och syfte

Syftet med mitt slutarbete är att ta reda på med vilka medel som det är möjligt att skatteplanera vid arvsbeskattningen. Arvs- och gåvoskattesystemet känns lite som en djungel och det är inte lätt att veta vilka möjligheter till skatteplanering som finns. Hur kan man med gåva eller testamente påverka beskattningen? Jag tror att fler människor skulle planera arvs- och gåvoskatten, om de bara visste vilka handlingar som kan ge skattelättnader och vad som är tillåtet. Många arvtagare anser säkert att det finns andra som har mer nytta av egendomen än de själva, och vill ge arvet vidare direkt till förmån för sina barn. Detta förfarande bör också planeras så att det kan ske på ett skattemässigt förmånligt sätt.

1.2 Val av ämne

Mitt val av ämne kom jag på då jag gjorde min praktik på en skattebyrå och kom i kontakt med bl.a. arvs- och gåvobeskattnings. Jag tycker det är intressant med alla möjligheterna som finns till skatteplanering och ville lära mig mer. Att planera för att få minskningar i arvs- och gåvoskatt är något som alla förr eller senare kan ha nytta av. Därför tyckte jag det kunde vara ett givande ämne att skriva om.

1.3 Metoder

Jag har i mitt arbete till största delen använt mig av källor som inhemsk facklitteratur och finsk lagstiftning, och det har inte rått någon brist på material. Jag deltog också i en föreläsning gällande arvsskatteplanering som ordnades av Skattebetalarnas förbund. Den var mycket givande och kan rekommenderas för intresserade att hålla utkik om det ordnas flera tillfällen.

Mitt arbete består av en teoretisk del där jag redogör för grunderna i arvs- och gåvosystemet, hur beskattningen går till samt planeringen av arvs- och gåvoskatten. I den empiriska delen har jag fokuserat på själva skatteplaneringen och med olika exempel försökt visa vilka möjligheter som finns vid olika situationer och jämföra dessa med varandra.

1.4 Avgränsning

Jag har avgränsat mitt ämne till att endast gälla arvsbeskattnings skatteplanering i Finland, men eftersom det också till stor del rör gåvobeskattnings kommer jag också att redogöra för det. Mitt arbete rör inte företagens eller gårdsbrukens möjligheter till skatteplanering.

2 ARVSRÄTT OCH ARVSFÖLJD

Till arvtagare kan endast räknas de, som lever vid tidpunkten för arvlåtarens död. Som utlänning har man precis samma arvsrätt som finländska medborgare. Det finns ett undantag från grunden för arvsrätt, att arvtagaren måste leva då den avlidne dör, och det gäller ett ofött barn. Ett barn kan ha blivit till, men ännu inte fötts då dödsfallet inträffade och ändå har det ofödda barnet rätt till arv. Exempel på detta är en kvinna som är gravid och barnets far avlider, då ärver barnet fadern då det föds. (Norri 2007, 71; L40/1965)

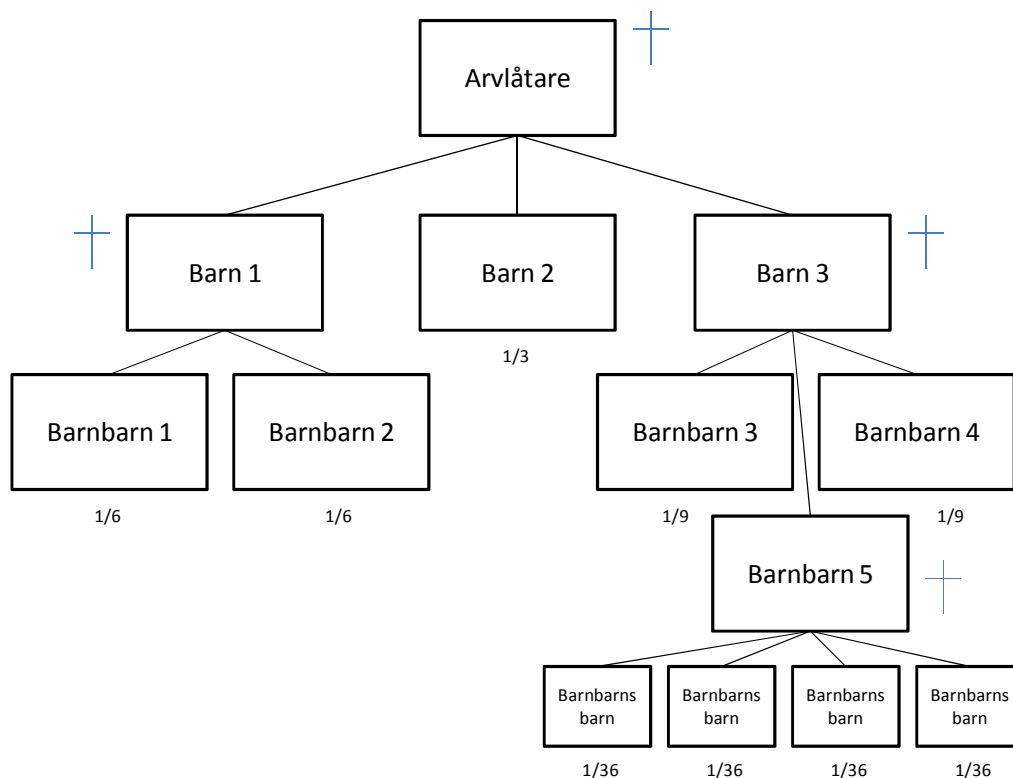
Enligt Ärvdabalken (15 kap) har inte den som uppsåtligen med en brottslig gärning dödat någon, rätt att ärva den personen. En arvlåtare kan i ett testamente välja att göra en arvinge arvlös och även utesluta rätten till laglott, om personen i fråga med en brottslig handling kränkt arvlåtaren eller en till arvlåtaren nära släkting, eller om personen lever ett osedligt liv. En arvtagare kan också på annat sätt gå miste om sin rätt till arv, helt eller delvis, om han uppsåtligen hemlighållit eller förstört den avlidnes testamente. (L40/1965)

Den legala arvsordningen indelar arvtagarna i olika parentel enligt vilket släktskap man har med den avlidne och det är enligt denna arvsordning man bestämmer vem som har rätt till arv. Parentelerna är tre till antalet. De utesluter varandra på så sätt att om det i första parentelen finns en arvtagare, ärver denne allt och arvtagarna i de resterande parentelerna ärver således ingenting. Om det i första parentelen inte finns någon arvtagare, går arvet till den/de i andra parentelen och då utesluts de som hör till tredje parentelen. De kan ärva först då det inte finns någon arvtagare som hör till första eller andra parentelen. (Norri 2007, 71; Aarnio & Kangas 1995, 99-100)

2.1 Bröstarvingar

Till den första parentelen räknas bröstarvingarna. Till bröstarvingarna hör den avlidnes barn, barnbarn, barnbarns barn o.s.v., och även adopterade sådana. Barn födda utanför äktenskapet ärver från moderns och även faderns sida, ifall faderskapet har blivit erkänt. Bröstarvingarna ärver alla lika stor del och ifall

någon av dessa avlidit i ett tidigare skede, går den delen av arvet vidare till denna bröstarvinges barn eller barnbarn och delas lika mellan dem. (Ossa 2006, 35)

Figur 1. Arvsordningen hos bröstarvingar

Bilden visar hur arvsföljden går vidare från generation till generation. T.ex. ärver barnbarn 3 och 4 den andel som deras förälder skulle ha ärvt om den levte. På samma sätt delar barnbarnsbarnen på deras avlidna förälders del.

2.2 Laglott

Bröstarvingarna är de enda arvtagarna, som alltid har rätt till laglott. En bröstarvinges rätt till arv kan åsidosättas med testamente, men bröstarvingen har alltid rätt till laglotten som är hälften av vad bröstarvingen annars skulle ha ärvt. Laglotten berättigar inte till något speciellt föremål som lägenhetsaktier eller inventarier. (Norri 2007, 354-355)

Rätten till laglott kan kränkas, ifall det i ett testamente testamenteras en större del än vad som borde testamenteras med tanke på laglotten, hälften av den arvingens egentliga arv. Laglotten måste hursomhelst alltid åberopas och ifall så inte sker

kan ett testamente som kränker laglotten komma att gälla och bröstarvingen ärver ingenting. (Norri, 2007: 354-355)

2.3 Make eller makas rätt till arv

Om inga bröstarvingar finns, men den som avlidit är gift eller i ett registrerat partnerskap, går arvet till den andra partnern. Mellan första och andra parentelen står alltså gifta makar. Den egendom som man som make ärver av varandra får inte testamenteras eller ges bort. Egendomen tillfaller den första avlidnes sekundära arvingar, efter det att den kvarvarande maken går bort. (Rehn 2008, 13-14; Norri 2007, 80)

Om en av partnerna har ett barn från ett tidigare äktenskap eller förhållande, men inga barn från nuvarande äktenskap, ärver inte båda parterna varandra. (Rehn 2008, 13-14; Norri 2007, 80)

Exempel: en man har ett barn från ett tidigare äktenskap, men han och hans nuvarande hustru har inga barn. Ifall kvinnan dör först kommer mannen att ärva hennes egendom, eftersom hon inte har några bröstarvingar. Om mannen däremot dör först, ärver kvinnan ingenting. Mannen har en bröstarvinge, vilket gör att arvet helt och hållet tillfaller barnet. (Rehn 2008, 13-14; Norri 2007, 81)

2.4 Andra parentelen

Till den andra parentelen hör de sekundära arvingarna. De är den avlidnes föräldrar, syskon eller syskonbarn. Det kan ju hända att den som avlidit varken var gift eller hade egna barn. I så fall står föräldrarna som arvtagare och både pappan och mamman ärver lika mycket. Om någon av dessa, eller båda, redan är avlidna, delar syskonen på ena förälderns andel eller bådas andelar. Försättningsvis går arvet vidare i nedstigande led, så att avlidna syskons barn ärver sin avlidne förälders andel. Halvsyskon ärver på samma sätt som övriga syskon de andelar som skulle tillhört föräldern. (Ossa 2006, 35)

2.5 Tredje parentelen

Ifall det bland dessa två tidigare parenteler inte hittats en arvinge, delas arvet lika mellan den avlidnes far- och morföräldrar. Om någon av dessa inte längre lever, går andelen vidare till denna persons barn, d.v.s. den avlidnes mor- och farbröder/systrar. Längre än så går inte arvet så om det inte finns arvingar bland dessa släktingar går hela arvet till finska staten. Kusiner kan således inte ärva varandra. (Rehn, 2008: 14-15)

2.6 Bouppteckning

Efter att någon har avlidit måste man inom tre månader ordna med en bouppteckning. Bouppteckningen är en utredning över ett dödsbos tillgångar och skulder och den innehåller dokument som testamente, släktutredning eller äktenskapsförord. Bouppteckningen ligger som grund för arvsbeskattningen. (Rehn 2008, 19; Norri 2007, 294)

Ett dödsbo måste tas om hand av någon. Lagen säger vem som kan fungera som förvaltare och det kan vara någon av dessa:

1. änka/änkling
2. universaltestamentstagare
3. barn som bott hos den avlidne
4. annan delägare i dödsboet, t.ex. barn som inte bor hemma
5. den person som det närmast kan tänkas höra till, t.ex. granne
6. polisen

Uppgiften är att se till, att den avlidnes egendom förblir orörd tills den riktiga bouppteckningen ägt rum. Dessutom ska förvaltaren se till att utgifter som t.ex. hyra och räkningar betalas. (Norri 2007, 282)

Den bouppteckningsskyldige väljer ut två gode män, som ska hålla i bouppteckningen. Till bouppteckningsskyldiga hör vanligtvis änka/änkling, barn till den avlidne, närmaste släkting eller testamentstagare. Personer som ska

närvara vid bouppteckningen och bör få inbjudan är bröstarvingar, sekundära arvingar, make/maka och testamentstagare. (Rehn 2008, 19-20; Norri 2007, 296)

Efter att bouppteckningen hållits ska man inom en månad sammanställa materialet och lämna in till skatteverket för verkställande av beskattning. Då kan också arvskifte förrättas. Det finns dock ingen tidsbegränsning för när arvskiftet måste ha gjorts och därför är det vanligt att dödsbon fortsätter att existera länge efter bouppteckningen ägt rum. (Rehn 2008, 20-21)

3 TESTAMENTE

Tidigare beskrivna arvsföljd kan helt eller delvis åsidosättas med ett testamente. Att uppgöra ett testamente är också det enda sättet att påverka hur ens tillgångar och skulder delas efter ens död. Så länge man lever kan man fritt välja att ge bort eller sälja egendom som man själv anser bäst, men när man dör delas kvarvarande egendom enligt den legala arvsföljden förutsatt att inget testamente har upprättats. Med ett testamente kan man se till att äganderätten till egendomen efter döden tillfaller just den personen eller de personerna man vill. (Testamenti.fi; Aarnio & Kangas 1995, 221)

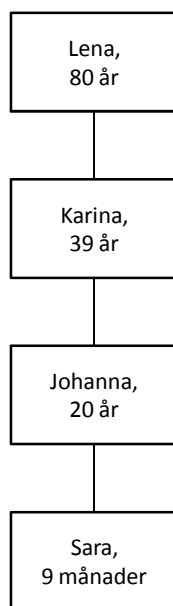
3.1 Testamentsrätt och mottagare av testamente

Den medborgare som fyllt 18 år har rätt att uppgöra ett testamente. En minderårig person som är eller varit gift har också testamentsrätt. Mellan 15 och 18 års ålder har man också rätt att testamentera den egendom man själv har förtjänat med t.ex. sommarjobb. (Norri 2007, 94)

En förutsättning för att ett testamente ska vara giltigt är att man själv måste ha upprättat det, att med fullmakt låta någon annan testamentera för ens räkning är inte acceptabelt. (Norri 2007, 93)

En annan förutsättning för testamentsrätt är, att testamentsgivaren är vid sina sinnens fulla bruk så att det inte omöjliggör förståelsen för vad ett uppgörande av testamente innebär. Detta krav är inte lika strängt bedömt som vid vissa andra juridiska förehavanden. Man anser att en alkoholist eller spelberoende är kapabel att testamentera sin egendom, fastän de har en sjukdom som annars inte skulle tillåta dem att t.ex. sälja sin fastighet eller ingå andra avtal. Vid bedömningen av varvid testamentsgivaren varit fullt medveten om testamentets innehåll eller inte, är själva testamentet en bra bedömningsgrund. Från det kan man oftast utläsa ifall det verkar normalt eller om det finns konstigheter. Det kan verka normalt att en jordbrukare vill ge gårdsbruket i arv till sin son, som arbetat där hela livet, istället för åt sin dotter som är bosatt i ett annat land. (Norri 2007, 94-95)

Vid upprättande av testamente kan man välja att ge egendomen åt flera personer, till en primär mottagare och en sekundär mottagare. En primär mottagare kan förstås vara en som lever vid tidpunkten, men också ett barn som ännu är ofött men som blivit till. En sekundär mottagare kan förutom dessa tidigare typer av personer även vara ett barn som föds efter testatorns död. (Norri 2007, 96)

Figur 2. Primära och sekundära mottagare av testamente

Det finska lagsystemet gör det möjligt för 80-åriga Lena att med ett testamente se till att äganderätten till ett skogsområde stannar inom familjen. Lena kan i testamentet stipulera att Johanna, 20 år, som primär mottagare ska få skogstomten. Nio månader gamla Sara kan Lena välja att bli sekundär mottagare. Vidare kan Lena bestämma att Saras kommande barn ska stå som tredje mottagare.

3.2 Testamentets formkrav

Att göra ett testamente är en formbunden handling med strikta förhållningsregler. Det är en mycket viktig juridisk handling som därför kräver en viss standard. Ett testamente måste göras skriftligen med underteckning i de allra flesta fall. Det behöver inte dateras men datum är förstås att föredra. Dock måste det finnas två ojäviga vittnen. De är tvungna att underteckna testamentet och därmed styrka att testamentsgivaren medvetet och med fri vilja uppgjort testamentet och att de varit närvarande då underteckningen skett. Förutom namnteckning ska framgå vittnenas yrken och hemort. Namnförtydligande, personbeteckning och adress är inte ett måste men gör det lättare att få tag i vittnen som senare kanske flyttat bort. (Rehn 2008, 16; Aarnio & Kangas 1995, 227)

Att testamentet måste göras skriftligen, betyder inte att det måste skrivas för hand, man kan använda dator. Det är viktigt att dokumentet görs så enkelt och lättbegripligt som möjligt för att undvika eventuella missförstånd. Om det är frågan om något speciellt föremål som testamenteras, ska beskrivningen ge en klar bild av vad objektet är. (Norri 2007, 112)

Handlingen behöver inte vara offentlig för alla. Man har rätt att hålla saken hemlig om man så vill, inte ens testamentstagaren behöver veta om att det finns ett testamente. Testamentshandlingen kommer att gälla vid dödstillfället och avser den egendom som den avlidna äger just då. (Norri 2007, 93)

Testamentsgivaren har rätt att när som helst avsluta eller göra ändringar i testamentet. Ifall ändringar görs är det den nyaste versionen som gäller. Det finns ingen regel som säger, hur ett gammalt testamente ska upphävas. Man kan välja mellan att bränna eller på annat sätt förstöra handlingen (gärna med vittnen) eller att skriva under testamentet igen och tillägga att testamentet är upphävt. (Norri 2007, 93-94 & 128-129)

Ett testamente måste alltid bevittnas. Som testamentsvittne får fungera den som fyllt 15 år, inte har någon ”rubbning av själsverksamheten/annat ord”, inte är gift eller nära släkt med testatorn. Nära släktingar är personer i ned-/uppstigande

släktled och syskon. Andra släktingar vars släktskap grundar sig på ingifte (t.ex. svärföräldrar, svåger) kan göra ett testamente ogiltigt ifall det visar sig att de har släktskap med testamentstagaren. Det är alltså meningen att en person inte ska få vittna ifall testamentet på något sätt gagnar en själv eller någon i ens närhet. (Norri 2007, 116-117)

Helst ska vittnena och testatorn skriva under dokumentet på samma gång. Det är dock acceptabelt att testatorn i ett tidigare skede sammanställt dokumentet och satt sin underskrift på. Men då ska testatorn muntligen bekräfta att underskriften är äkta. (Norri 2007, 121)

Det enda som man som vittne egentligen behöver veta är att dokumentet man skriver under är ett testamente. Testatorn behöver inte delge innehållet i dokumentet, det räcker med att vittnen ser dokumentets namn och testatorns underskrift. Det är dock vanligt att innehållet läses upp för vittnena före alla skriver under. Då kan vittnena vara säkra på att testatorns vilja är just det som dokumentet innehåller. (Norri 2007, 122)

3.3 Testamentstyperna

Var och en har möjlighet att skriva just ett sådant testamente som man vill. I lagen finns det inget som säger vilken typ av testamente som måste eller kan användas. Det har med tiden uppstått olika indelningar av testamenten utifrån de typer av innehåll som förekommit mest. De kan fungera som hjälpmedel vid upprättande av testamente men man ska alltid utgå från vad testatorn vill med testamentet och det kan då bli en blandning av flera olika typer eller inte alls något liknande. (Aarnio & Kangas 1995, 250; Norri 2007, 110)

3.3.1 Universal- eller legattestamente

Testamenten kan indelas innehållsmässigt i två olika huvudtyper, universaltestamente och legat. Om man testamenterar en viss egendom (saklegat), en viss summa pengar (penninglegat) eller rätt till en egendoms avkastning, är det frågan om ett legalt testamente. Ett universaltestamente är ett testamente, där mottagaren får samma ställning som en arvinge skulle få. En arvinge ärver ju

procentuellt, så om det i ett testamente står att en kvotdel eller procentuell del ska tillfalla mottagaren, är det alltså frågan om ett universaltestamente. (Rehn 2008, 17; Ossa 2006, 41)

3.3.2 Indelning enligt dispositionsrätt

Vidare kan man dela in testamenten i fyra grupper på basen av den dispositionsrätt som getts åt testamentstagaren:

- äganderättstestamente
- begränsat äganderättstestamente
- besittnings- eller nyttjanderättstestamente
- avkastningsrättstestamente

Ett äganderättstestamente ger mottagaren fullständig äganderätt till all egendom att förvalta som den vill. Det är fritt fram att sälja eller ge bort egendomen. Mottagaren kan också testamentera egendomen vidare så att den efter sin död tillfaller någon annan. (Ossa 2006, 42; Aarnio & Kangas 1995, 250)

Begränsat äganderättstestamente ger mottagaren full äganderätt till egendomen under sin livstid, men då han/hon avlider tillfaller äganderätten en andra mottagare, en sekundosuccessor. Den som först ärver har alltså ingen rätt att bestämma vad som händer med egendomen efter det att man dött. (Ossa 2006, 42; Aarnio & Kangas 1995, 249)

Besittnings- eller nyttjanderättstestamente ger mottagaren rätt att nyttja egendomen och ta tillvara den eventuella inkomst och avkastning som genereras. Äganderätten tillfaller någon annan som således betalar arvsskatt. Det är vanligt att ett sådant testamente görs mellan makar och sambopar. På ett arv som ger besittningsrätt, behöver man inte betala skatt. Skattefriheten gäller dock inte för de inkomster som egendomen ger, de är skattepliktiga. (Ossa 2006, 42)

Med ett avkastningsrättstestamente ger man mottagaren rätt till den avkastning som egendomen ger, inget annat. Äganderätten tillfaller någon annan. (Ossa 2006, 42)

3.4 Inbördes testamente

Det är vanligt att gifta par och även sambopar har ett inbördes testamente. Ett sådant garanterar, att den som lever längre ärver all den andras egendom. Syftet är att hålla egendomen hos den andra partnern tills denne också avlidit och då först tillfalla arvingarna. Ett inbördes testamente görs som ett enda dokument men består innehållsmässigt av två testamenten och båda parterna måste skriva under. Av de båda testamenten är det bara ett som kommer att förverkligas, d.v.s. testamentet av den som avlider först. (Norri 2007, 134)

Bestämmelserna i ett inbördes testamente kan indelas i primära och sekundära. Oftast är det frågan om en primär bestämmelse att då ena partnern avlider ska egendomen tillfalla den kvarlevande partnern. Ett testamente med sekundära bestämmelser stipulerar vad som sker med egendomen då båda dör och är kan vara användbart bl.a. i familjer med barn från tidigare äktenskap. (Norri 2007, 134)

3.5 Nödtestamente

I vissa fall kan det vara nödvändigt med ett nödtestamente. Vid en olycka eller plötslig sjukdom kan man vilja upprätta ett testamente så snabbt som möjligt, och därför finns det särskilda lagbestämmelser vad gäller denna typ av nödtestamente. Det är tillåtet att endera göra det skriftligen och utan vittnen, eller muntligen men då med två vittnen. Efter tre månader måste testamentet upprättas på nytt enligt de krav som annars gäller, ifall testamentsgivaren fortfarande lever. (Rehn 2008, 17)

Ett muntligt nödtestamente är tillåtet då man av någon anledning, t.ex. allvarlig olycka, inte klarar av att skriva. Istället kan testatorn muntligt inför två vittnen berätta sin sista önskan. Det rekommenderas att vittnen i detta fall gör anteckningar där det framgår åtminstone följande: testamentsgivarens identitet, testamentets innehåll, övriga vittnens identiteter och orsak till varför ett vanligt testamente inte gjordes. (Norri 2007, 130)

Att upprätta ett nödtestamente skriftligen, ett s.k. holografiskt testamente, får göras utan vittnen om det både skrivs och undertecknas av testatorn själv. Ett

maskinellt skrivet testamente är i detta fall inte giltigt. Det är oftast vid t.ex. självmord och båt- eller bilolyckor som denna typ av testamente görs. Under krigstid skrevs många nödtestamenten av sårade soldater. (Norri 2007, 132)

4 GÅVA

En gåva är det vanligtvis frågan om då man ger egendom åt en annan person. I gåvobeskattningen är definitionen av en gåva mer täckande och följande fyra definitioner är vanliga som kännetecken för en gåva:

- egendom ges utan vederlag åt en annan person
- som följd blir givarens egendom mindre och mottagarens egendom större
- handlingen måste ske frivilligt
- och grunda sig på givarens egen vilja att ge en gåva åt mottagaren (Puronen 2001, 14)

4.1 Gåvans kännetecken

En gåva kännetecknas av att egendomen som ges som gåva har ett pengavärde. Det är vanligtvis frågan om lös egendom eller en summa pengar och dessa har båda ett värde i pengar. Det känslvärde en gåva också kan ha är inte av betydelse för gåvobeskattningen. (Puronen 2001, 15)

Om en gåva är värd mer än det tillåtna värdet för skattefrihet, d.v.s. 4000 € måste en gåvoskattedeclaration göras. För gåvor med värde under 4000 € behöver ingen deklARATION göras. Om mottagaren får flera gåvor, med ett sammanlagt värde som överstiger 4000 €, från samma person under tre årstid måste mottagaren göra en gåvoskattedeclaration. (Ossa 2006, 59)

Mottagaren av gåvan fyller i en deklARATIONSblankett och lämnar in den till skattebyrån. För underårigas räkning fyller målsman i deklARATIONSblanketten. Tidsfristen är 3 månader efter det att gåvan mottagits. Ur gåvodeklARATIONEN ska framkomma bl.a. gåvoföremålet, dess av mottagarens uppskattade värde samt givarens och mottagarens identitetsuppgifter. Som bilaga behövs även gåvobrevet. (Rehn 2008, 30)

4.2 Gåvans formkrav

De flesta situationer ställer vissa krav på gåvans form. Över fast egendom måste det dock alltid uppgöras ett skriftligt gåvobrev som undertecknas av ett vittne. I gåvobrevet ska framgå åtminstone gåvans givare och mottagare, föremålet för gåvan samt om det finns eventuella villkor. Gåvans givare måste underteckna och det rekommenderas att även mottagaren undertecknar och nämner att han med vilja tar emot gåvan. Detta för att säkert veta att mottagaren velat ta emot gåvan. (Puronen 2001, 18-19)

Lös egendom kan ges endera muntligen eller skriftligen. Det rekommenderas hursomhelst, att det för alla typer av gåvor som har ett större värde görs ett skriftligt dokument. Om det i framtiden behövs är det svårt att ge bevis på det man muntligen kommit överens om. För beskattningen är det också skäl att alltid ha ett skriftligt dokument. Också i bank- och försäkringsärenden kan man behöva visa ett gåvobrev som bevis på att egendomen bytt ägare. (Rehn 2008, 27; Puronen 2001, 18)

5 BESKATTNING AV ARV OCH GÅVA

Arvs- och gåvoskattens vara eller inte vara är ett ämne som diskuterats en hel del de senaste åren. Inom EU är det 20 av 27 länder som har arvs- och gåvoskatten i bruk. Till dessa sju som inte har någon arvs- eller gåvobeskattning hör sedan år 2006 också vårt grannland Sverige. (Ossa 2009, 7)

I Finland argumenterar man för skatten främst för dess höga inkomstvärde. Med skatter från arv och gåvor får staten in ungefär 500 miljoner euro per år. En annan fördel menar man, att är arvs- och gåvoskattens ställning i det finska skattesystemet. Man menar att det kanske finns större anledning att ta bort andra skatter än arvs- och gåvoskatten. Som ett annat argument anser man att ifall man får egendom utan vederlag, som i arvs- och gåvofall, har man nog råd att betala skatt på denna fördel som getts en. (Ossa 2009, 7-8)

Argument emot arvsskatten finns också, t.ex. att arv inte är någon ny tillgång. Man anser också att det är fråga om dubbel beskattning eftersom egendomen har förskaffats med införtjänade pengar, inkomster som redan har beskattats. Detta påstående stämmer inte alltid, eftersom man kan ärva en persons skattefria inkomster eller egendom vars värdeförhöjning inte beskattats. Att bröstarvingar och kvarlevande make ska beskattas är också något som anses vara dåligt. Det är dumt att de ska beskattas för egendom som de och den avlidne tidigare haft och brukat tillsammans. Beskattningen av de nära anhöriga har dock lindrats med reformen som skedde år 2008. (Ossa 2009, 8-9)

Det har under de senaste åren skett stora förändringar inom arvs- och gåvobeskattningen. År 2008 förverkligades en reform som bl.a. höjde gränsen för arvsskattefrihet från 3 400 € till 20 000 € och gåvoskattefrihet från 3 400 € till 4 000 €. Samtidigt ville man också förbättra kvarlevande makes och minderåriga barns ställning. Därför höjdes avdragen inom arvsbeskattningen för kvarlevande makar från 6 800 € till 60 000 € och för minderårig barn från 3 400 € till 40 000 €. (Rehn 2008, 45; Ossa 2009, 9)

5.1 Beskattningsförfarande

Enligt Finlands arvs- och gåvoskattesystem räknar man skatten för varje arvstagare enskilt. Alla får alltså en egen skatt att betala, som baserar sig på individens arvsandel. (Puronen 2009, 50)

Boupppteckningen och testamentet fungerar som grund för fastställandet av arvsbeskattningen eftersom den slutgiltiga bouppdelningen oftast inte ägt rum före skatten ska fastställas. Om bouppdelning däremot hunnit göras, sker fastställandet av skatten enligt skiftesinstrumentet. Gåvoskatten fastställs utgående från gåvoskattedeklarationen. (Puronen 2009, 50)

Behandlingen och fastställandet av arvs- och gåvobeskattningen tar cirka 6-8 månader. Då behandlingen av fallet är klart skickas en debetsedel till alla skattskyldiga. Debetsedeln ger information om ifall man avvikit från tidigare givna uppgifter och ifall man beaktat nyttjanderättsavdrag. Ofta delas betalningen av skatten upp i två delar som ska betalas med två månaders mellanrum. (Rehn 2008, 34)

Inom fem år, från början av året som följer efter verkställandet av beskattningen, har man chans att besvära sig gentemot beslutet. Först och främst kan man lämna in ett rättelseyrkande till skatteverkets rättelsenämnd. Om man inte är nöjd med det kan man även besvära sig till förvaltningsdomstolen. (Rehn 2008, 35)

5.2 Skatteklasser

Arvingar, testamentstagare och gåvomottagare indelas i två klasser, baserat på förhållandet mellan dem och arvgivaren, testatorn och gåvogivaren. Skatteklasserna gäller i både arvs- och gåvobeskattningen och var före 1.1.2008 tre till antalet. Om äganderätt tillkommit via arv eller gåva före 1.1.2008 tillämpas gamla lagen på dessa fall. (Puronen 2009, 70)

Tabell 1. Skatteklasserna

Skatteklass I	Skatteklass II
Make	Släktingar i sidled och
Barn, adoptivbarn	icke släktingar
Barnbarn	
Föräldrar och adoptivföräldrar	
Farföräldrar o.s.v. i upp- och nedstigande led	
Sambo i vissa fall	
Fosterbarn och trolövad i specialfall	
Makes barn, barnbarn, adoptivbarn o.s.v. i nedstigande led	

(Rehn 2008, 40)

5.3 Skatteskalor

Det finns skilda skatteskalor beroende på hur man förvärvat egendom, genom arv eller gåva. Så fastän egendomens värde är samma, betalar man olika mycket skatt om man ärvt eller fått egendomen. År 2008 höjdes gränsen för skattefrihet rejält och man valde att göra en skild skatteskala för gåvobeskattningen. Skattefriheten för gåvor är lägre, eftersom man kan ge gåvor vart tredje år utan att värdet av dem räknas tillsammans. Ifall man haft samma gräns för skattefrihet som i arvsbeskattningen hade det gett så stora fördelar för skatteplanering. (Rehn 2008, 36)

Följande tabeller visar de nya arvs- och gåvobeskattningsskalorna. Den beskattningsbara delen består av det ursprungliga värdet för egendomen minus eventuella tillåtna avdrag. Till grunddelen adderas procentandelen på den del som egendomens värde överstiger grunddelen. Från och med 1.1.2009 beskattas arvtagare enligt följande tabeller.

Tabell 2. Beskattning av arv, skatteklass I

Beskattningsbar del	Grunddel vid nedre gränsen	Skatteprocent på överstigande del
20 000 - 40 000	100	7
40 000 - 60 000	1500	10
60 000 -	3500	13

Tabell 3. Beskattning av arv, skatteklass II

Beskattningsbar del	Skatt vid nedre gräns	Skatteprocent på överstigande del
20 000 - 40 000	100	20
40 000 - 60 000	4100	26
60 000 -	9300	32

Tabell 4. Beskattning av gåva, skatteklass I

Beskattningsbar del	Skatt vid nedre gräns	Skatteprocent på överstigande del
4 000 - 17 000	100	7
17 000 - 50 000	1010	10
50 000 -	4310	13

Tabell 5. Beskattning av gåva, skatteklass II

Beskattningsbar del	Skatt vid nedre gräns	Skatteprocent på överstigande del
4 000 - 17 000	100	20
17 000 - 50 000	2700	26
50 000 -	11280	32

(Puronen 2009, 73-74)

5.4 Värdering av tillgångar i arvs- och gåvobeskattningen

Värdering av tillgångar och skulder i arvsbeskattningen sker till gängse värdet vid dödstillfället, d.v.s. till det antagliga försäljningspriset. I gåvobeskattningen värderas tillgångarna till gängse värde. Eftersom gängse värdet är det samma som det troliga försäljningspriset, försöker man utgå från att ta reda på det priset. Fastställandet av gängse värdet är dock inte alltid så enkelt. (Puronen 2009, 52)

Om försäljningspriset inte kan utredas, sker värderingen med hjälp av anvisningar. Från och med 1.1.2010 finns det en av skattestyrelsen gjord anvisning som ska fungera som stöd för värderingen av tillgångar i arvs- och gåvobeskattningen. (Skatteförvaltningen, 2010)

5.5 Avdrag

Innan den slutgiltiga beskattningsbara arvsandelen fastställs, görs avdrag åt vissa personer. Efterlevande makar och minderåriga bröstarvingar får göra avdrag. Tidigare var beloppen för makar 6 800 € och för barn 3 400 € men är nu enligt följande:

Make eller sambo (om de varit gifta eller har barn tillsammans)	60 000 €
Minderåriga bröstarvingar med omedelbar arvsrätt	40 000 €

Alltså kommer minderåriga barn att behöva betala skatt först när arvets beskattningsvärde överstiger 40 000 €, och efterlevande makar först då värdet överstiger 60 000 €. Eftersom en änka enligt skatteskalan kan ärva upp till 20 000 € skattefritt, blir det totala värdet på egendom som kan ärvas skattefritt 79 999 € då man räknar med avdraget. Minderåriga barn kan således ärva skattefritt upp till ett värde av 60 000 €. (Rehn 2008, 45; Puronen 2009, 173)

För att möjligheterna till skatteplanering inte skall vara för goda, är avdragsrätten begränsad till att gälla endast minderåriga bröstarvingar med direkt arvsrätt. Bröstarvingar som ärver genom testamente eller arvsavstående är inte berättigade till avdrag. (Rehn 2008, 43)

Ifall man ärver egendom som någon annan har ärvt besittnings- eller nyttjanderätten till, får man göra ett nyttjanderättsavdrag. Avdraget baseras på besittningsrättens längd. Om besittningsrätten gäller bara för en viss tid, räknas avdraget ut enligt den tiden. Är besittningsrätten livslång, räknas avdraget ut med

hjälp av en koefficient. Koefficienten är baserad på besittningsrättsinnehavarens ålder. Man måste också räkna ut ett för egendomen beräknat avkastningstal. För bostäder eller placeringsobjekt är avkastningstalet vanligtvis fem procent per år. Fritidsbostäders avkastningstal är ungefär tre procent. Dessa tal multipliceras sedan med varandra för att få nyttjanderättsavdragets storlek. (Rehn 2008, 45-47)

Koefficienterna baserade på besittningsrättsinnehavarens ålder framgår ur tabell 6.

Tabell 6. Besittningsrättens ålderskoefficienter

Ålder	Ålderskoefficient
under 44 år	12
44-52 år	11
53-58 år	10
59-63 år	9
64-68 år	8
69-72 år	7
73-76 år	6
77-81 år	5
82-86 år	4
87-91 år	3
över 92 år	2

6 MÖJLIGHETER TILL SKATTEPLANERING

Med skatteplanering försöker man ta reda på vilka skatteföljder olika handlingar ger. Utifrån detta väljer man det ur skattemässig synpunkt bästa alternativet. Skatteplaneringens betydelse är större desto högre skattesats det är frågan om. Att enbart basera sina beslut på vad som är skattemässigt bäst fungerar inte alltid. I så fall vore det bäst att köpa aktier dyrt och sälja billigt, för då är skatten på försäljningsvinsten som lägst. Men det vill knappast någon göra. Man bör alltså inte alltid utgå från att det alternativ som ger lägst skatt är det bästa. (Ossa 2006, 98; Skatteguide 2010)

Om man för att undvika skatt medvetet ger felaktiga uppgifter, eller undviker att ge uppgifter, till skattemyndigheten är det frågan om skattebedrägeri. Skattebedrägeri och skatteplanering är två skilda begrepp. Med skatteplanering vill man på laglig väg minska skatten med lagliga metoder. Skattebedrägeri å andra sidan görs med olagliga medel eller på ett olagligt sätt och är ett brott. (Rehn 2008, 60)

För hjälp vid arvsskatteplanering kan man söka sig till skattebyrån för att få ett förhandsbesked. Förhandsbesked kan ges angående värdering av egendom men även i tolkningsfrågor. Är man osäker på vilka skattepåföljderna av ett alternativ är eller hur egendomen kommer att värderas i beskattningen, är det skäl att ansöka om förhandsbesked. För ett förhandsbesked uppbärs en avgift. (Rehn, 2008: 87-88)

För juridisk hjälp kan man vända sig till en privat advokatbyrå. Vissa kommuner kan ha skatterådgivning samt juridisk rådgivning. I vissa städer förekommer regelbunden rådgivning av advokater via Finlands Advokatförbund. Kvinnosaksförbundet Unionen r.f. erbjuder avgiftsfri juridisk rådgivning åt kvinnor. Från Skattebetalarnas Centralförbund kan man få telefonrådgivning mot avgift men som medlem i förbundet är det gratis. Skattebetalarnas Centralförbund brukar med jämna mellanrum också ordna avgiftsfria informationstillfällen för allmänheten som kan vara väldigt givande att delta i ifall man vill lära sig mer om

skatteplanering. (Suomi.fi En adress för medborgartjänster, 2010; Skattebetalarnas Centralförbund)

6.1 Skattefria gåvor

Det finns en del typer av gåvor som av olika anledningar är skattefria, d.v.s. mottagaren är befriad från skatt. Gåvorna kan vara skattefria p.g.a. gåvans natur eller värde, att mottagaren är ett samfund, att det endast är frågan om besittnings- eller nyttjanderätt eller att det rör sig om försäkringsersättningar. Att ge skattefria gåvor är en bra skatteplaneringsåtgärd och kan göras mycket effektivt. (Puronen 2001, 72-73; Rehn 2008, 78)

Gåvor till ett värde av 4000 € eller mindre är alltid skattefria. Över dessa behöver inte göras någon deklaration. Om värdet överstiger 4000 € är hela beloppet skattepliktigt. En person som fått flera gåvor från en och samma givare under tre års tid, och värdet av dessa gåvor tillsammans överstiger 4000 €, är skyldig att deklarerera och betala skatt på dessa gåvor. (Puronen 2009, 152; Ossa 2006, 59)

Gåvor till offentliga samfund, som t.ex. staten, församlingen eller kommunen, är skattefria och kallas oftast donation. Det är vanligt att gåvor ges till olika privata allmännyttiga samfund och givaren kan få en fond som är uppkallad efter sig. För att gåvan ska vara skattefri krävs då att samfundet är en registrerad förening, annat samfund, stiftelse eller institut. Exempel på sådana är veteranföreningar, Röda korset, folkskolor och vissa museer. (Puronen 2001, 73; Rehn 2008, 25)

Skattefritt är också sedvanligt lösöre (kläder, möbler, hushållsmaskiner och -saker) som är menat åt mottagaren att använda för eget bruk. Till lösöre hör inte fordon. Lösöre som överstiger ett värde på 4000 € är inte skattefritt. (Puronen, 2009: 148-149)

Man kan skattefritt ge gåvor som ska användas till mottagarens utbildning, uppfostran eller underhåll. Det krävs inte att gåvan är fortlöpande, också en engångssumma är skattefri i detta fall. Storleken på gåvans värde är inte heller av betydelse. För att gåvan ska vara skattefri finns det dock ett krav, pengarna är örönmärkta till ändamålet. Det ska gå att bevisa att gåvan verkligen använts för att

främja utbildning eller annat underhåll. Betalningar som går direkt från en förälder till ett barns skola är enkelt att bevisa att använts för ändamålet, barnets undervisning, och därmed är de skattefria. Att betala kostnader som för t.ex. skolgång, kan ge mottagaren mycket glädje och görs dessutom utan skattepåföljd. (Puronen 2009, 149-151; Rehn 2008, 78)

Teckning av sparlivförsäkringar kan ge stora lättnader i beskattningen. En placeringsförsäkring är en långsiktig investering och grundidén är att endast avkastningen ska beskattas som kapitalinkomst. Man kan teckna en sparlivförsäkring i gåvomottagarens namn och donera till och med 8500 € skattefritt vart tredje år. Med sparlivförsäkringar följer höga administrationskostnader men de blir inte så dyra att de skulle överstiga gåvoskattens belopp. (Rehn, 2008: 47-49 & 80-81)

En livförsäkringsersättning som tillfaller de anhöriga vid givarens död är skattefri ända upp till 35 000 € per mottagare. Om mottagaren är den efterlevande maken, är dessutom hälften av försäkringsbeloppet skattefritt i arvsbeskattningen, dock alltid minst 35 000 €. En livförsäkring kan dock vara väldigt dyr, speciellt om den tecknas av en äldre person. Men försäkringskostnaderna övergår inte det man vinner i minskad skatt. (Rehn 2008, 80)

6.2 Gåvoartat köp

I vissa fall kan en överlåtelse i beskattningen anses vara både köp och gåva. Det framgår om försäljningspriset för överlåtelsen är lägre än vad som kan tänkas vara gängse värde. Skillnaden bör vara påtaglig för att det ska vara frågan om ett gåvoartat köp. I lagen finns ett antagande att en överlåtelse är gåvoartad, och därmed skattepliktig, om försäljningspriset är lägre än $\frac{3}{4}$ -delar av gängse värdet. Detta är bara ett antagande och inte en regel. Därtill krävs att det finns mer som tyder på att det är fråga om en gåva, t.ex. säljarens intention att sälja till ett lågt pris. Det anses ofta finnas en sådan intention mellan säljare och köpare som är släkt eller bekanta. Skillnaden mellan det egentliga försäljningspriset och gängse värdet räknas som gåva och beskattas som gåva. (Puronen 2001, 53-54; Ossa 2009, 63)

Detta förfarande kan ge skattelättnader men man måste komma ihåg att ifall det uppstår en vinst beskattas säljaren på den. Överlåtelseskatt måste också betalas av säljaren om det är frågan om värdepapper eller fast egendom. (Rehn 2008, 76)

Om man tänkt använda sig av detta förfarande är det viktigt att man vet det gängse värdet, så att försäljningspriset inte sätts så lågt att det blir frågan om en gåva. Ett förhandsbesked från skatteverket ger klarhet i vad egendomen värderas till. (Rehn 2008, 77)

6.3 Gåvor i flera omgångar

Eftersom skatten på gåvor är progressiv, lönar det sig att ge gåvor i flera omgångar. På så sätt kan man minska på skatten som ska betalas eller t.o.m. helt undvika skatt. Gåvor kan ges skattefritt upp till ett värde av 3 999 € åt en och samma person vart tredje år. Man kan dock ta emot gåvor från flera olika givare under samma tidsperiod. Så kan man alltså också minska skatten ytterligare ifall båda makarna ger bort egendom, eftersom det då är två givare. Man bör dock hålla i minnet att gåvorna i vissa fall kan räknas som förskott på arv om inte annat framgår. (Rehn 2008, 64-65)

6.4 Gåva som förskott på arv

Gåvor som getts före en person avlider, kan i vissa fall anses vara ett förskott på arv. Mer värdefulla gåvor som ges åt bröstarvingar (barn eller barnbarn) är alltid förskott på arv, om givaren inte specifikt uttrycks att gåvan inte ska räknas som förskott på arv. En gåva som ges åt någon annan person är aldrig förskott på arv, om inte givaren specifikt uttryckt att det är frågan om ett förskottsarv. (Rehn 2008, 25; Puronen 2009, 153)

Sedvanliga gåvor anses inte vara förskott på arv. Inte heller anses kostnader för barns utbildning eller uppfostran utgöra förskott på arv. Om utbildningskostnaderna för ett barn har varit mycket höga med tanke på familjens ekonomiska ställning, kan dessa utgifter dock utgöra förskott på arv. Enligt lagen är förskott på arv gåvor, som ges åt bröstarvingar och som är av ett högre värde. En mer sedvanlig gåva anses normalt inte vara förskott på arv, men utgör

förskottsarv ifall den getts inom de tre år som föreligger givarens död. Från dessa regler kan man om man önskar stipulera annat och det lönar sig att i gåvobrevet göra klart om gåvan är tänkt att utgöra förskott på arv eller inte. (Puronen 2009, 153)

Vid arvskiftet läggs förskott på arv till kvarlåtenskapen och dras av från mottagarens arvslott. Värderingen av förskottet sker enligt värdet då gåvan gavs, vilket oftast är en fördel. (Rehn 2008, 25)

6.5 Besittningsrättstestamente

Med ett besittningsrättstestamente kan man effektivt minimera arvsskatten för sin sambo eller make. Man kan också ge äganderätt i gåva men behålla besittningsrätten. Mest effektivt är det för sambopar eftersom sambopar, med undantag för vissa, har en högre skatteprocent än gifta par. Gifta par tillhör skatteklass I medan sambopar tillhör skatteklass II (med vissa undantag). Man bör dock komma ihåg att det är någon annan som måste betala själva arvsskatten, nämligen den som ges äganderätten till egendomen. (Ossa 2006, 43)

Genom att testamentera eller ge äganderätten åt en person och besittningsrätten åt en annan kan man minska skatten för mottagaren av äganderätten eftersom denne får avdrag i beskattningen. Enligt tabellen jag tidigare visade, kan man se att maximalt avdrag fås då den som har besittningsrätten är under 44 år. Det lönar sig alltså att skatteplanera i tid, eftersom ju yngre givaren är vid överlåtelsepunkten desto högre blir avdraget. Har man valt en primär och sekundär besittningsrättsinnehavare räknas avdraget enligt innehavaren med lägst ålder. (Rehn 2008, 62, 88)

Det finns ett rättsfall från år 2000 (HFD 2000/867) som visar att besittningsrättsavdrag också fås då den kvarlevande maken väljer att behålla besittningsrätten till parets gemensamma bostad men äganderätten tillfaller också andra. Eftersom äganderättsinnehavarna inte kan nyttja bostaden till fullo då kvarlevande maken innehar besittningsrätten, är de berättigade till ett avdrag i beskattningen.

Den avlidne lämnade efter sig fru och tre bröstarvingar. Till dennes tillgångar hörde bl.a. lägenhetsaktier till parets gemensamma bostad. Det fanns inget äktenskapsförord. Den avlidne hade sammanlagt mer tillgångar än hustrun. Hon valde att, enligt Ärvdabalken 3 kapitlet 1 a § 2 momentet, behålla bostaden i sin besittning. I bröstarvingarnas beskattning tog man i beaktande det avdrag som den kvarlevande makens besittningsrätt gett upphov till. Avdraget räknades på hälften av lägenhetsaktiernas gängse värde. Vid bouppdelningen som ägde rum några månader efter beskattningen ägt rum, fick den kvarlevande maken och bröstarvingarna alla en fjärdedel av lägenhetsaktierna. Lägenheten skulle fortsätta i hustruns besittning. Eftersom beskattningsavdraget gjorts med utgångspunkt från hälften av lägenhetsaktiernas värde, ville bröstarvingarna att avdraget skulle baseras på tre fjärdedelar av aktiernas värde som tilldelats dem vid bouppdelningen. Yrkandet nekades dock eftersom det inte fanns grund för avdrag på mer än hälften av aktiernas värde enligt Lag om skatt på arv och gåva 9 §.

Detta rättsfall visar att då den kvarlevande maken valde att behålla besittningrätten gavs avdrag åt de som fick äganderätten baserat på hälften av aktiernas värde. Då arvskifte sedan ägde rum fick alla fyra varsin lika stor del av lägenhetsaktierna men det fanns inte grund för att höja avdraget till att baseras på tre fjärdedelar av aktiernas värde.

6.6 Uppdelning av arv

Eftersom skatten på arv är progressiv, lönar det sig att dela upp arv åt flera mottagare. På så sätt kan man minska på skatten som ska betalas eller t.o.m. helt undvika skatt. Skattefritt kan man göra det genom att testamentera egendom till ett värde på under 20 000 € åt flera personer. (Rehn 2008, 64-65)

Tabell 7 visar totala arvsskatten vid uppdelning av beloppet 50 000 € och 500 000 € på flera mottagare och två givare.

Tabell 7. Totalskatt vid uppdelning av arv

Antal mottagare	En givare 50 000 €	Två givare 50 000 €
1	2 500 €	450 €
2	450 €	0
3	0	0
4	0	0
5	0	0
6	0	0
7	0	0
8	0	0
9	0	0

Antal mottagare	En givare 500 000 €	Två givare 500 000 €
1	60 700 €	28 200 €
2	28 200 €	11 950 €
3	17 366 €	6 533 €
4	11 950 €	3 825 €
5	8 700 €	2 500 €
6	6 533 €	1 666 €
7	4 985 €	1 200 €
8	3 825 €	887 €
9	3 055 €	644 €

Ur tabell 8 framgår hur den totala gåvoskatten minskar vid uppdelning av beloppen 50 000 € och 500 000 € på flera mottagare och två givare.

Tabell 8. Totalskatt vid uppdelning av gåva

Antal mottagare	En givare 50 000 €	Två givare 50 000 €
1	4 310 €	1 810 €
2	1 810 €	695 €
3	986 €	403 €
4	695 €	257 €
5	520 €	170 €
6	403 €	111 €
7	320 €	0
8	257 €	0
9	208 €	0

Antal mottagare	En givare 500 000 €	Två givare 500 000 €
1	62 810 €	30 310 €
2	30 310 €	14 060 €
3	19 476 €	8 643 €
4	14 060 €	5 935 €
5	10 810 €	4 310 €
6	8 643 €	3 476 €
7	7 095 €	2 881 €
8	5 935 €	2 435 €
9	5 032 €	2 087 €

6.7 Arv direkt till barnbarnen

Genom att hoppa över en generation och ge arvet direkt åt barnbarnen, får man till godo den skatt som den första generationen annars skulle ha betalat. Detta görs med ett testamente till förmån för barnbarnen eller genom gåva, men kan också ske genom att första generationen avstår från sitt arv som då går vidare till nästa generation. Man kan avstå från arv helt eller delvis, genom att behålla endast besittningsrätten och ge äganderätten vidare, eller tvärtom. Men detta förfarande innebär att man måste betala skatt på hela arvet, också den del som man inte tar emot. Den del av arvet som man inte tar emot räknas som gåva och de som tar emot den delen av arvet måste betala gåvoskatt. (Kaari 2010; Örnberg 2010)

Dessa skatter kan delvis undvikas genom ett testamente. Som testamentstagare kan man välja att avstå helt eller delvis från arvet, och bara betala arvsskatt på den delen man tar emot. Det som ges vidare räknas i detta fall inte som gåva utan som arv, vilket betyder att på den delen betalas arvsskatt och inte gåvoskatt. Att avstå från testamente ger således en annorlunda skattebehandling än att avstå från arv. (Kaari 2010)

Högsta förvaltningsdomstolen har år 2009 behandlat två rättsfall som gällde att avstå från arv genom testamente. Från deras beslut framgår hurudant testamente det ska vara frågan om för att det ska vara tillåtet att avstå från det och bara betala arvsskatt på den del man behåller. I båda fallen är mottagarna av testamenten testatorernas barn, d.v.s. de skulle ärva oavsett testamente. (Kaari 2010)

Högsta Förvaltningsdomstolen, 2009/3757

I det testamente som A hade upprättat tillsammans med sin make B hade A föreskrivit bland annat att i den händelse att A skulle avlida före B, skulle A:s hela förmögenhet tillfalla bröstarvingarna C, D och E till lika delar och med full äganderätt efter att B tillkommande utjämning först hade betalats till B. I testamentet föreskrevs dessutom att testamentstagarna om de så önskade hade rätt att ta emot testamentet antingen helt eller delvis såsom ett nyttjanderättstestamente som avses i 12 kap. i ärvdabalken, varvid äganderätten till förmögenheten till denna del skulle tillfalla de bröstarvingar som hade istadarätt efter testamentstagarna. I enlighet med den i testamentet uttryckta viljeförklaringen och rätten att välja hade C tagit emot åtta tiondelar (8/10) av sin testamentsandel med äganderätt och två tiondelar (2/10) av den med nyttjanderätt. D hade endast tagit emot nyttjanderätten till sin testamentsandel. Äganderätten till den nyttjanderätt underkastade egendomen hade enligt testamentet tillfallit C:s och D:s bröstarvingar, som hade istadarätt efter C och D. Bröstarvingarna hade påförts arvsskatt efter A till den del som de hade fått äganderätt till förmögenheten.

Bestämmelsen om kringgående av skatt i 33 a § i lagen om skatt på arv och gåva kunde inte tillämpas på A:s testamente. A:s bröstarvingars fång var

testamentsfång. Eftersom C och D hade meddelat att de återopade testamentet endast till en del och de hade tagit befattning med testamentet endast till det belopp som de hade meddelat sig ta emot av det, hade de på ett effektivt sätt delvis avstått från testamentet.

I detta fall, där det i testamentet fanns klara förordningar, ansåg man att de som avstod från delar av det arv som getts dem i testamentet, inte skulle behöva betala arvsskatt på annat än det som de tog emot. De bröstarvingar som fick ta emot det som föräldrarna avstod från, betalar arvsskatt på det och inte gåvoskatt. Gåvoskatt skulle de varit tvungna att betala om inget testamente funnits och deras föräldrar på samma sätt avstått från delar av arvet.

Ett annat rättsfall från 2009 (HFD 2009/256) . Den avlidne lämnade efter sig en bröstarvinge, A, som enligt ett testamente fick äganderätten till all egendom. I testamentet fanns ett uteslutande av giftorätt gällande A:s make men inga andra förordningar. A valde att behålla besittningsrätten till lägenhetsaktierna och fastigheten men avstod från att ta emot äganderätten till förmån för sina två barn, vilket ansågs som gåva från A åt barnen. Eftersom testamentet innehöll endast en förordning om makens giftorätt, inget vad gällde om någon avstår från arvet, ansågs det att det från detta testamente inte är möjligt att bara delvis avstå från arvet. Barnen är i detta fall tvungna att betala gåvoskatt, men får göra nyttjanderättsavdrag baserat på A:s ålder. A betalar arvsskatt på hela egendomen, också den del som A inte tar emot själv.

Det första fallet har alltså klara bestämmelser som framgår ur testamentet, det andra fallet har inget bestämt om vad som ska ske i fall arvtagarna avstår från arv till förmån för någon annan. Med högsta förvaltningsdomstolens beslut framgår alltså hur ett testamente ska utformas för att det ska vara giltigt att avstå från det och inte behöva betala skatt på den del som man inte tar emot och arvsskatt istället för gåvoskatt. (Kaari 2010)

6.8 Skatt på försäljningsvinst eller arvsskatt

Om man har för avsikt att inom en snar framtid sälja den egendom man får i arv, är det bra att göra det så fort som möjligt. Då kan man korrigera arvsskatten enligt det nya försäljningsvärdet, d.v.s. gängse värde. Man betalar fortfarande arvsskatt men undviker att betala vinstskatt. Skatten på försäljningsvinsten är oftast mycket högre än arvsskatten. Men situationen blir en annan ifall man väljer att behålla en bostad i sin ägo som stadigvarande bostad i över två år. Säljs den efter två år är försäljningsvinsten skattefri. (Rehn 2008, 82-83 ;Örnberg 2010)

7 EMPIRISK DEL

För att ge en bättre bild av hur skatteplaneringen kan göras, ska jag i detta kapitel ge några konkreta exempel. Denna del är fiktiv och jag har använt mig av de påhittade personerna Berta och Boris genom hela kapitlet. Berta och Boris är båda pensionärer med en dotter, en son och fyra barnbarn. Jag kommer att redogöra för olika skatteplaneringsmetoder, som de kan välja och samtidigt visa hur det påverkar deras arvtagare skattemässigt.

7.1 Lägenhetsaktier

Boris som är 82 år äger en lägenhet i stan där han bor tillsammans med 79-åriga Berta. Lägenheten är värderad till 120 000 €.

7.1.1 Primär och sekundär nyttjanderätt

Boris har pratat med sina barn och beslutat sig för att ge lägenheten till sin dotter, men med nyttjanderätten primärt hos sig och sekundärt hos Berta. Dottern har goda möjligheter att betala gåvoskatten. Sonen skulle i ett senare skede få äganderätten till Boris skogstomt och sommarstuga, hade man planerat.

Uträkning:	Ålderskoefficient	5
	Avkastningsprocent	5 %
	Avdrag (5 %*5)	25 %
	Lägenhetens värde med avdrag	90 000 €
Gåvoskatt:	Grunddel	4 310 €
	Överstigande del (90 000-50 000)	40 000 €
	Skatt på överstigande del, 13 %	5 200 €
	Gåvoskatt totalt	9 510 €

7.1.2 Primär nyttjanderätt

Boris kunde också bestämma att nyttjanderätten bara skulle gälla honom själv och inte Berta. I så fall skulle ålderskoefficienten varit en annan och så även slutskatten som dottern skulle vara tvungen att betala.

Uträkning:	Ålderskoefficient	4
	Avkastningsprocent	5 %
	Avdrag (5%*4)	20%
	Lägenhetens värde	96 000 €
Gåvoskatt:	Grunddel	4 310 €
	Överstigande del (96 000-50 000)	46 000 €
	Skatt på överstigande del, 13 %	5 980 €
	Gåvoskatt totalt	10 290 €

7.1.3 Aktierna som gåva

Boris kunde också välja att ge bort lägenheten åt sin dotter, både ägande- och nyttjanderätten. I detta fall höjs skatten rejält, och därtill har Boris och Berta inte rätt att bo kvar. Detta alternativ är således att inte föredra ifall paret vill kunna bo kvar i sin bostad så länge de lever.

Gåvoskatt:	Grunddel	4 310 €
	Överstigande del (120 000-50 000)	70 000 €
	Skatt på överstigande del, 13 %	9 100 €
	Gåvoskatt totalt	13 410 €

7.1.4 Aktierna som testamente

Om Boris skulle testamentera både ägande och nyttjanderätten åt sin dotter skulle arvsskatten också höjas, men fördelen med detta alternativ är förstås att paret kan bo kvar i lägenheten så länge de önskar.

Arvsskatt:	Grunddel	3 500 €
	Överstigande del (120 000-60 000)	60 000 €
	Skatt på överstigande del, 13 %	7 800 €
	Arvsskatt totalt	11 300 €

Genom att testamentera lägenheten till dottern istället för att ge den i gåva, skulle skatten att betala minska med 2 110 € (13 410 €-11300€). Det lämpligaste alternativet ur skattemässig synvinkel skulle här vara att ge äganderätten i gåva men behålla nyttjanderätten både primärt och sekundärt. Då räknas ålderskoefficienten baserat på Bertas ålder, som är yngre, vilket ger ett större avdrag i beskattningen. Skatten blir i detta fall 9 510 € och jämfört med arvsskatten vid testamente 11 300 € skulle det uppstå en skattelindring på 1 790 €.

7.1.5 Köp av gåvonatur

Boris kunde eventuellt välja att sälja lägenheten till sin dotter eller båda barnen. Barnen kan köpa lägenheten till ett lägre pris, dock minst 75 % av gängse värdet, annars räknas det som gåvoartat köp. Om de skulle köpa den tillsammans för att hyra ut den tillsammans, skulle de båda kunna betala 45 000 € på var utan att det skulle antas vara gåvoartat köp. Vid denna typ av försäljning lönar det sig att kontakta skattebyrån för att kontrollera till vilket värde egendomen kommer att värderas till, så att försäljningspriset kan justeras därefter. Man bör också tänka på att barnen vid en eventuell vidareförsäljning kan vara tvungna att betala en stor vinstskatt.

7.1.6 Skatt på försäljningsvinst eller arvsskatt

I fall Boris och Berta beslutar sig för att testamentera lägenhetsaktierna åt sin dotter, kommer hon att då det blir aktuellt behöva ta ställning till ifall hon ska sälja lägenheten eller behålla. Beroende på vad hon väljer att göra kan hon eventuellt få stora skattelättnader. I fall 1 hyr hon ut bostaden till utomstående och säljer aktierna efter att tre år har gått för 160 000 €. I fall 2 säljs egendomen nästan direkt efter att bouppteckningen ägt rum och gängse värde kan alltså korrigeras direkt till 160 000 € innan beskattningsförfarandet ägt rum. I fall 1 beskattas hon först på gängse värdet men eftersom gängse värdet visar sig vara lägre än försäljningspriset, måste hon dessutom betala vinstskatt.

Fall 1

Lägenhetsaktiens värde	120 000 €
Arvsskatt	11 300 €
Försäljningspris	160 000 €
Vinst	40 000 €
Skatt 28 % av vinsten	11 200 €
Skatter tillsammans	22 500 €

Fall 2

Lägenhetsaktiens värde	160 000 €
Arvsskatt	16 500 €
Försäljningspris	160 000 €
Vinst	0 €
Skatt 28 % av vinsten	0 €
Skatter tillsammans	16 500 €

Här fås alltså en betydande minskning i skatter på hela 6 000 €. Arvsskatten blir högre i fall 2 men eftersom gängse värdet kan korrigeras direkt uppstår ingen försäljningsvinst så vinstskatt behöver hon inte betala alls. Vinstskatten på 28 % är att undvika eftersom arvsbeskattning i de flesta fall är lindrigare. Om dottern

väljer att behålla lägenheten som sin stadigvarande bostad i över två år, kommer en eventuell försäljningsvinst därefter att vara helt skattefri.

7.2 Sparpengar

Boris och Berta funderar vad de skall göra med sina extra pengar. Boris har 80 000 € på sitt sparkonto och Berta har 60 000 €. De vill gärna hjälpa sina barnbarn eftersom de anser att de behöver pengarna mer än sina vuxna barn. Till näst följer olika exempel på hur Boris och Berta kan handla för att få barnbarnens skatt så låg som möjligt.

7.2.1 En givare och fyra mottagare

Boris tycker att han vill ge dem alla 10 000 € var. Barnbarnen är fyra till antalet så Boris ger alltså sammanlagt bort 40 000 €. Gåvoskatten blir per person i detta fall 520 € per person, sammanlagt 2 080 €.

Gåvoskatt:	Grunddel	100 €
	Överstigande del (10 000-4 000)	6 000
	Skatt på överstigande del, 7 %	420 €
	Gåvoskatt totalt/person	520 €
	Gåvoskatt totalt	2 080 €

7.2.2 Två givare och fyra mottagare

Om Boris och Berta istället tillsammans skulle välja att ge bort samma summa, 40 000 €, skulle skatten bli lite lägre. Boris skulle ge 5 000 € till varje barnbarn och Berta likaså. Gåvoskatten blir i detta fall 340 € per person (170 € per gåva) och sammanlagt 1 360 €.

Gåvoskatt:	Grunddel	100 €
	Överstigande del (5000-4000)	1000
	Skatt på överstigande del, 7 %	70 €
	Gåvoskatt totalt/gåva	170 €
	Gåvoskatt totalt/person	340 €
	Gåvoskatt totalt	1 360 €

I detta skede skulle skattelättnaden för alla tillsammans bli 720 € och varje person skulle betala 180 € mindre i skatt.

7.2.3 Flera gåvor

Boris och Berta kan också välja att ge gåvor i flera omgångar, för att sänka gåvoskattens storlek. Skattefritt kan ges upp till 3 999 € vart tredje år åt en person. Båda kan alltså ge skattefritt sammanlagt 7 998 € vart tredje år åt ett av sina barnbarn. Samma summa åt alla barnbarn skulle ge en totalsumma på 31 992 €, vilket är ungefär den summa som Boris till en början planerat att ge sina barn. Boris kan också välja att ge samma summa igen om tre år, i fall att inte Berta deltar i gåvan, och på så sätt uppnå samma totalsumma.

7.2.4 Arv

Boris och Berta kan också välja att strunta i att ge bort pengarna och låta den legala arvsföljden gälla. Om sparkontona är oförändrade vid parets död, kommer deras barn att ärva hälften var d.v.s 70 000 €.

Arvsskatt:	Grunddel	3 500 €
	Överstigande del	10 000 €
	Skatt på överstigande del, 13 %	1 300 €
	Arvsskatt totalt	6 800 €

Ifall barnen väljer att avstå från sitt arv till förmån för sina barn, får Boris och Bertas barnbarn dela på sparpengarna. Men om det inte finns ett testamente med förordningar om vad som gäller vid överlåtelse av arv till nästa generation, kommer barnen att vara tvungna att betala arvsskatt på den del de avstår från samtidigt som barnbarnens arv räknas som gåva. I detta fall får varje barnbarn 35 000 € och på det måste gåvoskatt betalas.

Gåvoskatt: Grunddel	1 010 €
Överstigande del (35 000-17 000)	18 000 €
Skatt på överstigande del, 10 %	1 800 €
Gåvoskatt totalt	2 370 €
Arvsskatt totalt	6 800 €

I detta fall blir alltså föräldrarna tvungna att betala arvsskatt på 6 800 € var och barnbarnens gåvoskatt uppgår till 2 370 € per barnbarn. Detta alternativ är alltså skattemässigt väldigt dåligt då även de som avstår från arvet måste betala skatt. Om det dock i ett testamente framgår att barnen kan avstå från pengatillgångarna till förmån för barnbarnen, betalar barnen ingen skatt och barnbarnens arv betraktas som arv.

Arvsskatt: Grunddel	100 €
Överstigande del (35 000-20 000)	15 000 €
Skatt på överstigande del, 7 %	1 050 €
Arvsskatt totalt	1 150 €

7.2.5 Testamente

Paret kan också välja att testamentera en del av sina sparpengar till barnbarnen. Summan 10 000 € som Boris har funderat att ge åt varje barnbarn kan ärvas skattefritt. Boris kan testamentera upp till 19 999 € utan att det får skattepåföljder för barnbarnen.

7.2.6 Sparlivförsäkring och livförsäkring

Boris och Berta kan också teckna en sparlivförsäkring och på så sätt kan barnbarnen få upp till 8 500 € utan skattepåföljder. Det bör då vara frågan om separata livförsäkringar, en försäkring för varje utdelning, så att det inte blir frågan om skattekringgående. Totalt kan sparlivförsäkringar ges skattefritt till ett belopp av 8 500 € vart tredje år. Därtill kommer administrationskostnader. I detta fall kunde alltså Boris teckna en sparlivförsäkring på 5 000 € åt varje barnbarn

och likaså Berta. Då uppnås maximal skattenytta direkt och summan 10 000 € som Boris tänkt ge åt sina barnbarn kan ges direkt.

Boris och Berta kan också välja att teckna varsin livförsäkring med sina barnbarn som förmånstagare. Totalt kan 35 000 € per person ärvas skattefritt så om både Boris och Berta tecknar varsin försäkring kan beloppet bli så högt som 70 000 € per person. I detta fall skulle alltså summan 10 000 € kunna ärvas skattefritt med en livförsäkring.

7.3 Resultat

Som resultat kan man se att Berta och Boris har många möjligheter att välja på, en del ger mer skattenytta och andra mindre. Vad gäller lägenhetsaktierna, visade det sig vara mest lönsamt att ge bort äganderätten men samtidigt behålla besittningsrätten till bostaden. Det alternativet skulle vara skattemässigt mest passande. Det skulle ha lönat sig för Boris och Berta att i ett så tidigt skede som möjligt ge bort äganderätten så avdraget skulle baserat sig på en lägre ålder och på så sätt blivit högre. Därför är det viktigt att börja planera i ett tidigt skede ifall man vet att man inte i ett senare skede kommer att sälja bostaden.

Vad gäller pengatillgångarna vore det ur skattemässig synvinkel bäst att testamentera de 10 000 € (maximalt 19 999 € skattefritt) som Boris planerat att ge sina barnbarn eller teckna en livförsäkring på 10 000 € (maximalt 35 000 € skattefritt). Till livförsäkringen tillkommer administrationskostnader som därmed gör testamente till det bästa alternativet i detta fall.

Om Boris vill ge barnen pengarna direkt är det bäst att ge flera gåvor skattefritt under en längre tid. Paret kan t.ex. båda var för sig ge 3 999 € vart tredje år åt varje barnbarn. Som ett annat alternativ ifall Boris vill ge hela 10 000 € direkt, är skattenytta stor ifall Boris och Berta var för sig ger 5 000 € åt varje barnbarn. Barnbarnen blir då tvungna att betala skatt, men skatten blir lägre ju fler givare och mottagare det är frågan om. Som ett tredje alternativ kan tänkas att Boris och Berta tecknar varsin sparlivförsäkring på 5 000 € åt varje barnbarn, som betyder att hans barnbarn får hela 10 000 € skattefritt.

Det minst lämpliga alternativet skulle angående pengatillgångarna vara det att den legala arvsföljden följs men barnen avstår från arvet till förmån för sina barn. Detta förfarande är inte att föredra eftersom det ur skattemässig synvinkel är dåligt. Det kan alltså löna sig för Boris och Berta att åtminstone skriva ett testamente där det framgår att barnen kan avstå från arvet till förmån för sina barnbarn. Då behöver barnen inte betala skatt alls och barnbarnen betalar arvsskatt istället för gåvoskatt, vilket är lindrigare.

8 AVSLUTNING

Mitt mål med mitt slutarbete var att ta reda på med vilka medel det är möjligt att skatteplanera vid arvsbeskattningen och jag anser att jag lyckats klargöra, på ett lättförståeligt sätt, vilka möjligheter det finns till skatteplanering. Att skatteplanera vid arvsbeskattning är ett effektivt sätt att minska på den skatt ens arvingar ska betala. Jag har försökt visa att det lönar sig att först och främst räkna ut den konkreta skattenytta av de alternativa metoderna, för att sedan jämföra dessa och slutligen välja det alternativ som verkar bäst. Skillnaderna mellan de olika metoderna är inte bara olika grad av skattenytta utan de skiljer sig också i avseende på tidpunkt. Vissa metoder går att fullfölja direkt, medan andra kräver att personen är avliden. Därför är det svårt att säga vilken metod som är mest lämplig, det finns alltid andra faktorer som också påverkar. Vissa metoder är helt skattefria men passar kanske ändå inte att fullfölja eftersom situationen inte tillåter. Man kan ju t.ex. testamentera skattefritt upp till ett värde av 20 000 € men arvingarna är kanske i större behov av pengar just nu.

Jag tycker att den empiriska delen visar tydligt hur man kan uppnå skattenytta med vissa metoder. Som exempel har jag valt att visa hur lägenhetsaktier och pengatillgångar kan föras vidare till en annan generation. Jag hade förstås kunnat välja fler tillgångar, men tyckte att dessa två var lämpliga för att ge en helhetsbild av hur olika metoder skattemässigt kan skilja sig åt. Reliabiliteten skulle eventuellt ha varit högre om jag haft flera tillgångar med i min undersökning. Det skulle även ha varit intressant att basera empiriska delen på ett riktigt case, men eftersom jag inte hade tillgång till ett sådant fick jag nöja mig med att göra den delen fiktiv.

För att sammanfatta resultatet vill jag påstå att vilken metod som sist och slutligen används är helt och hållet individuell. Jag har försökt redogöra för vilka faktorer som påverkar valet av metod, men i slutändan är det upp till var och en att utifrån sin egen situation göra det som känns bäst. Det går inte alltid att välja det alternativ som ger skattemässigt störst nytta, man måste också ta hänsyn till arvingarnas önskemål och deras synpunkter. Arvsskatteplanering sker bäst då man

i samtal med sina arvingar funderar ut vad som är lämpligt och vad som passar alla. Att stirra sig blind på vilken metod som ger störst skattenytta är inte alltid det bästa alternativet. Att arvingarna och arvlåtaren kommer överens och att alla parter blir nöjda är det viktigaste. Jag vill också påpeka att ifall man är osäker på vilka skattemässiga konsekvenser en viss metod för med sig, finns det ställen att vända sig till för att få klarhet. Det kan löna sig att söka förhandsbesked från skattebyrån, kontakta en privat advokatbyrå för juridisk hjälp eller söka rådgivning från instanser som t.ex. Skattebetalarnas Centralförbund.

KÄLLFÖRTECKNING

1. Tryckta arbeten

Aarnio, Aulis & Kangas, Urpo 1995. Äktenskap, arv och testamente. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Norri, Matti 2007. Perintö ja testamentti. Helsinki. Gummerus Kirjapaino Oy.

Ossa, Jaakko 2009. Perinnön ja lahjan verokohtelu. Juva. WSOY.

Ossa, Jaakko 2006. Perhe, perintö ja verotus. Juva. WSOY.

Puronen, Pertti 2001. Lahja ja sen verotus Opas kansalaiselle. Vammala. Vammalan Kirjapaino Oy.

Puronen, Pertti 2009. Näin onnistut perintöverosuunnittelussa. Hämeenlinna. Kariston Kirjapaino Oy.

Rehn, Olof. 2008. Arv, gåva och skatt. Helsingfors. Schildts Förlags Ab.

Arbeten utan egentlig föfattare

L40/1965. Ärvdabalk. 5.2.1965.

Högsta Förvaltningsdomstolen, 2000/867

Högsta Förvaltningsdomstolen, 2009/256

Högsta Förvaltningsdomstolen, 2009/3757

2. Artiklar

Kaari, Päivi 2010. Perintöä yli sukupolven. Taloustaito. 6/2010.

3. Elektroniska publikationer

Börsstiftelsen, 2010. Placerarens skatteguide 2010 [pdf]
<URL:http://www.porssisaatio.fi/s/f/editor/attachments/skatteguide_2010_2.pdf>

Skattebetalarnas Centralförbund. Tillgänglig i form av www-dokument:
<URL:<http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/pasvenska/>>

Skatteförvaltningen, 2010. Frågor om arvs- och gåvobeskattningen. Uppdaterad 16.6.2010 [hänvisning 11.11.2010]. Tillgänglig i form av www-dokument: <URL:http://vero.fi/?article=7583&domain=VERO_MAIN&path=5,451&language=SW E>

Suomi.fi En adress för medborgartjänster, 2010. Egendom och arv. Uppdaterad 21.10.2010 [hänvisning 1.2.2011]. Tillgänglig i form av www-dokument: <URL: http://www.suomi.fi/suomifi/svenska/de_aldre/min_ekonomi/egendom_och_arv/index.html?print=true&recursive=true>

Testamenti.fi <URL:<http://www.testamenti.fi/index.php?sivu=7>>

4. Föreläsningar

Örnberg, Johnny 9.11.2010. Perintöverosuunnittelu. Vasa. Skattebetalarnas Centralförbund.